

AUTORKA BESTSELLERU *DIEVČA V MODROM PLÁŠTI*

MONICA HESSEOVÁ

VOJNA OKOLO NÁS

*Nemôžu dôverovať svojej krajine.
Môžu dôverovať jedna druhej?*

COC
BOO

Vojna okolo nás

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Monica Hesseová
Vojna okolo nás – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

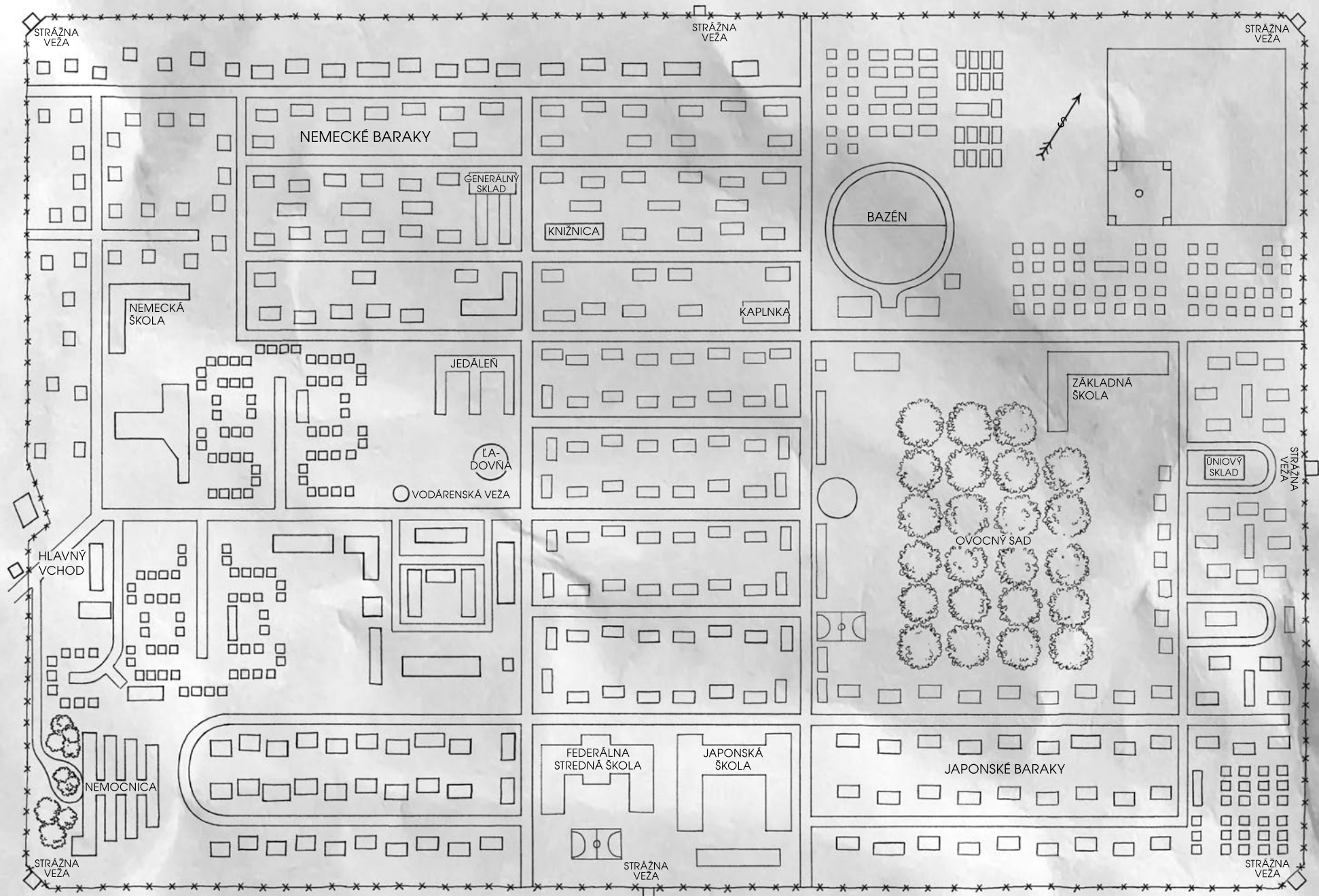
VOJNA OKOLO NÁS

MONICA HESSEOVÁ

VOJNA OKOLO NÁS

COO
BOO

*Pre moje silné babičky z Iowy
Coral a Marjorie*

HARUKO

Po všetkom, čo sa stalo – tam, na tom mieste plnom nepriateľov, prachu, špicľov a smútku, po všetkom, čo mi Margot povedala – po tej vypočítavosti, ktorá sa vydávala za priateľstvo, po tom neuváženom zničení môjho života –, som vďačná za jedinú vec: že som ju nikdy nemilovala. Keby som ju milovala, nemohla by som nič z toho zvládnuť, a tak som vďačná za tento nedostatok lásky, za jedinú vec, ktorú dokážem zniesť. Lebo aj keď je to hrozné, keby som to nemala, nemala by som nič.

MARGOT

*Ak toto Haruko povedala, klamala.
Milovala ma. A ja som ju milovala tiež.*

JEDEN

HARUKO

„ŽELÁM SI, ABY SME TERAZ BOLI VŠETCI DOMA,“ ZAŠEPKÁ TOŠIKO. Akoby som mala odlišnú odpoveď než naposledy, keď hovorila to isté. Štuchne ma do boku, aby upútala moju pozornosť, hoci vie, že to neznášam. Zostanem však pokojná, lebo je to súčasť našej nevyslovenej dohody, mojej sestry a mňa, že budeme zdvorilé, lebo sme príliš vyľakané, než aby sme boli niečo iné. A pretože sme to sľúbili svojej matke.

„Tvoja malá sestra nie je tvoj nepriateľ,“ povedala mi mama, keď sme sa minule s Tošiko hádali. Vtedy som sa prvý raz dozvedela o Texase.

„Ja viem,“ odvetila som významne a potom som už nepovedala nič iné, lebo som nechcela hovoriť o tom, kto je skutočný nepriateľ.

Teraz mama sedí oproti nám, vklínená vedľa našej kopy kufrov, s vyrovnaným chrbtom, aby jej klobúk nezavadil o sedadlo Pullmanovho vozňa. Oči má zatvorené. Nevie, či spí, alebo jej je zle z vlaku – o čom som ani netušila, že existuje, kým sme nenastúpili a ľudí

nezačalo napínať s ústami v papierových vreckách, ktoré im rozdávali strážcovia hliadkujúci v uličkách. Už viac ako tisícpäťsto kilometrov je klobúk pripnutý na maminej hlave. Všetko ostatné je povádnuté: jej šaty, moje šaty, celé telo mojej sestry pritiskajúce sa ku mne, keďže som sa rozhodla neodpovedať na jej posledné vyhlásenie. Namiesto toho som sa oprela čelom o okno. Hnedá tráva. Hnedá špina. Špinavé kone s jazdcami so šatkami cez nosy, cválajúce naprieč krajinou, ktorá je neznesiteľne plochá.

Keď som naposledy mala Denver na dohľad, obloha bola dost jasná, aby som dovidela na vrcholky hôr.

„Haruko.“ Tošiko ma opäť štuchne do boku, tesne pod rebrami.

„Helen,“ opravím ju.

Prevráti oči. „Každý tu je Japonec. Vedia vysloviť tvoje skutočné meno.“

Prinútim sa ďalej hľadiť z okna, aby som nezazerala na Tošiko. „Moji priatelia ma volajú Helen.“

„Asi tak päť ľudí ťa niekedy volalo Helen.“

Začíname sa stávať povážlivo nedotklivými, nielen my dve so sestrou, ale všetci vo vlaku. Sme vyčerpaní troma dňami zdvorilosti a zatuchnutými sendvičmi. V hlave mi pulzuje od revúceho rytmu uháňajúceho vlaku. Bolestivo to cítim v sánke i v zuboch. Nozdry mám plné oleja a dymu. Zakryjem si nos a snažím sa pomalšie dýchať.

„Helen.“ Štuch, štuch. „Môžem ešte raz vidieť ten list?“

Chcem odmietnuť – nie aby som sa ju pokúsila provokovať, ale preto, lebo nenávidím ten list. Mama však začuje poslednú sestrinu otázku a otvorí jedno bdelé oko, aby sa uistila, že spravím, o čo ma žiada. Má rada ten list; obe ho majú rady.

List má úradnú pečiatku a podľa spätnej adresy ho poslali ľudia z Ministerstva spravodlivosti USA. Vyberiem ho z kabelky a podám

Tošiko, ktorá ho úctivo rozvinie. Čo si myslí, že by sa stalo, keby ho roztrhla? Nevypustili by nás dnu? Podstatou listu je, že nás nepustia von.

Vážená pani Tanaková,

oznamujeme Vám, že Vaša žiadosť o opätovné stretnutie s Vaším manželom Ičirom Tanakom v rodinnom internačnom tábore bola schválená. Prosím, zoberte na vedomie, že jedinými ubytovanými osobami podľa tohto súhlasu sú pani Secu Tanaková (44 rokov), slečna Haruko Tanaková (17 rokov) a slečna Tošiko Tanaková (12 rokov). Všetky ďalšie informácie týkajúce sa stretnutia sa dozviete v Crystal City, v Texase.

Crystal City. Ideme na miesto zvané Crystal City. Najprv som vkladala dôveru do toho názvu, lebo ma navádzal uveriť, že idem na nejaké nádherné miesto. Na miesto, kam mám dôvod zabaliť si pekné veci. Svoje najlepšie šaty. Svoju novú kabelku. Svoju fľaštičku parfumu Tabu.

Vo vlaku sú aj iné rodiny a s niektorými sme sa zoznámili.

Pani Ginozová z Los Angeles a jej malá dcérka. Stará pani Jamačiová zo Santa Cruz. Rodiny s príbehmi celkom rovnakými ako iné až na pár detailov. Moja mama vždy zdvorilo počúva príbehy druhých ľudí, hoci už musí vedieť, ako sa skončia: *A potom sme nastúpili do tohto vlaku.*

Sedeli sme pri večeri; muži z FBI mu nedovolili ani dojesť.

Povedali, že preto, lebo ukrývame japonskú korešpondenciu. Ale boli to listy od mojej svokry, ktoré sme mali uložené v truhlici. Ako by to mohlo byť ukrývanie?

Poznali sme jedného advokáta, ale povedal, že nemôže nič urobiť, všetko je legálne. Prezident Roosevelt vydal vyhlásenie.

Ešte aj teraz počujem svoju mamu, ako znovu rozpráva náš príbeh neveste oproti cez uličku, ktorej manžela vzali dva dni po ich svadbe.

„Prišli v sobotu ráno, keď bol Ičiro ešte v práci, a sedeli v mojej kuchyni, kým neprišiel domov,“ povedala. „Nedovolili mi zavolať mu – z obavy, že by som mu nejakým kódom naznačila, aby zostal mimo. Museli sme čakať celé hodiny; môj manžel sa zdržal, aby pomohol jednému z hostí zaistiť pešiu turistiku. Vždy ostával dlhšie, aby sa postaral o rôzne veci. Muži povedali, že využíva svoju prácu, aby posúval informácie medzi hosťami cestujúcimi do zámoria.“

Vynechala tak veľa z tohto príbehu. Vynechala fakt, že Albany, kde môj otec pracoval ako nočný recepčný, bol najkrajší hotel v meste. Že niektorí hostia boli Japonci, ale väčšinou to boli bieli a mali radi môjho otca; niekedy nám priniesli darčeky z miest, kam cestovali. Papierové vešiare z Paríža, snehovú guľu z New York City. Vynechala fakt, že raz vošla guvernérova žena a môj brat jej v hotelovej lekárni predal pomarančovú sódu a ja som jej k nej pridala slamku na pitie. Pani Carrová mi povedala, že mám pôvabné americké jamky na lícach a Keniči a ja sme strávili nasledujúci týždeň komplikovaným prehrávaním tejto scény, vždy keď sme na konci dňa umývali mopom podlahy. „A-me-ric-ké jamky na lícach sú skvelé, domnievam sa, ak sú všetkým, čo môžeš získať,“ hovorieval Ken. „Hoci ja uprednostňujem jamky na lícach pochádzajúce z Francúzska.“

Niekde uprostred tohto imitovania pani Carrovej sme jej začali pridávať nóbl prízvuk, ktorý vlastne ani nemala. „Povedala som americké jamky na lícach? *Bože*, myslela som americké *pupienky*.“ Nikto iný si nemyslel, že je to také zábavné. Nikdy si nikto iný nemyslel, že naše veci sú také zábavné, ako sme si to mysleli my.

V deň, keď agenti prišli do nášho bytu, nevypomáhala som pri sódovej fontáne. Ken krátko predtým odišiel, aby sa stal americkým vojnovým hrdinom. Ocko a mama nechceli, aby som tam pracovala sama.

Obliekala som si svoj volejbalový dres, lebo som sa mala stretnúť s niekoľkými inými Nisei dievčatami z kostola na California Street. Ešte som mala natáčky na polovici hlavy, keď ma mama privolala zo spálne, aby som jej tlmočila. Chvíľu mi trvalo, kým som zistila, čo muži chceli. Niektoré výrazy som nevedela preložiť. *Čo je to úskok?* opýtala som sa jedného z agentov, ten si však myslel, že som drzá.

Keď mama rozprávala tento príbeh, vynechala to, čo predstavovalo celý môj život.

Krátko po liste od vlády prišiel iný od môjho otca, adresovaný mame, ale napísaný pre nás všetkých – v angličtine; som si istá, že ktokoľvek monitoroval jeho poštu, trval na tom, aby bol v angličtine, takže som ho musela čítať nahlas. *Je tu salón krásy, napísal. Koloniál. Stavajú americkú školu a bazén – s priemerom deväťdesiat metrov a so skokanskou plošinou! Ľudia môžu mať prácu a za ňu peniaze navyše, ale každý dostane bývanie a žetóny na jedlo a oblečenie, či má prácu, alebo nie. Bude sa vám tu páčiť.*

To najmenej, čo mohol otec urobiť, bolo ráznejšie odmietnuť... mohol povedať mame, že nám zakazuje prísť do Texasu. Namiesto toho – keď trvala na našom príchode – prišli nadšené vety, ktoré zneli ako z pohľadníc dovolenkárov, s výkričníkmi, ktoré by bol označil ako vulgárne, keby som ich použila ja sama. *Tak veľa Japoncov! Premietanie filmov v komunitnom centre zdarma! Haruko, povedz mame, že nemocnica hľadá dobrovoľníkov aj že zopár žien rozbehlo výrobu tofu priamo v tábore!*

Takto sa v nás môj otec pokúšal vzbudiť nadšenie z neúrodnej púšte v Texase. Výrobnou tofu.

Povedala som mame o nemocnici a videla som, ako sa rozžiarila. Moja mama, ktorá absolvovala *Women's Medical Professional School* v Tokiu, sa nikdy oficiálne nestala doktorkou, lebo sa namiesto toho

prestahovala do Ameriky, aby sa vydala za cudzieho muža, syna jedného rodinného priateľa, nikdy sa nenaučila plynulo po anglicky a jej povolaním sa stala starosť o dĺžku môjho volejbalového dresu.

Osobne by som sa obávala miesta, ktoré umožňovalo žene dvadsať rokov po skončení zdravotnej školy a bez praxe stať sa dobrovoľnou lekárkou, ale mama sa rozžiarila, a tak som nič nepovedala. Jasně.

Tošiko ma štychne laktom. Vlak spomaľuje a brzdy škripu. „Myslím, že zastavujeme,“ zašepká mi. „Myslím, že naberieme viac ľudí.“ „Prestávka na údržbu,“ zašepkám aj ja. „Okenné rolety.“

Keby to bola bežná stanica, stráže by nám povedali, aby sme stiahli rolety. Robia tak pri každom zastavení, hoci nedodajú, či je to kvôli tomu, aby sme nevideli, kde sme, alebo nechcú, aby nás videli ľudia v tých mestách.

Zdá sa, že tentoraz sa obe s Tošiko mýlime. Vagón úplne zastavuje, nikto nás nenúti stiahnuť rolety a vonku nestoja žiadni noví ľudia, nikto nečaká na peróne. Vlak konečne stíchnie a to ticho je nebeské. Všetci si pritláčame tváre na horúce sklo a nikto na nás nekričí.

Nízky bledý strážca kráča uličkami, počíta naše hlavy a potichu si mrmle čísla. Keď je jasné, že má správny počet ľudí, povie nám, aby sme sa zoradili. *Buďte disciplinovaní, netreba sa náhliť, nechajte kufre tak, niekto ich prinesie.*

Sme na mieste. Zacítim nával horúčavy, hneď ako sa otvoria dvere na vlaku. V Colorade vie byť niekedy horúco, ale toto je horúčava, ako keď si dáte tvár rovno pred rúru na pečenie. Je to divný pocit niečoho neprirodzeného a nehybného, valiaceho sa do vlaku. Sledujem, ako každá osoba predom mnou zastane vo dverách, zatacká sa pod náporom tepla, až potom zostúpi dolu.

Sme na stanici. Či skôr na zastávke, lebo tu nie je nijaká staničná budova, len niečo ako altánok: hrdzavé trámy podopierajú kovovú